

Oplæst og vedtat.
 Bisidderne hadde intet at bemerke.
 Vidnerne edfæstedes.
 Retten hævet.

L. P. Brekke.

Følgende beretning, istedetfor dagboksutdrag, indleveres av kaptein Hansen 20de januar 1917:

«Forklaring over d/s «Graafjell»s reise fra Aalesund til Hull.

«Fredag 12te januar 16*) Kl. 12 Middag afgik d/s «Graafjell» fra Aalesund bestemt til Hull med en ladning Sild ialt 4045 Tønder. Reisen fortsattes Sydover efter lodsens Kjenskab og anløb Haugesund Kl. 1 Efmiddag 13de Januar for at skifte 1ste Maskinist. Under skibets beliggende i Haugesund blev begge Livbaater udsvingede i Daviterne og gjort klare til bruk. Kl. 8 aften samme dag afgik Skibet fra Haugesund, styrende ud Fjærvandet efter egen Kjenskab. Kl. 10½ efmiddg ps. Utsire Fyr 3' af i SO. Styrede herefter SW og reisen fortsattes. Vinden NO frisk med Snebyger høi NO og Nordlig dønning hele reisen.

Mandag 15de Januar 17 Kl. 12 Middag fik Kjenning af Whitby cirka 5' af. Styrede nu langs landet og ps. Scarborough. Kl. 2½ 2' af. Styrede nu syd ½ O langs landet til Kl. 4 efmiddg., da Flamborough Head i W ½ S 3' af efter g. Samtidig indtraf en voldsom Explosion mit under mitskibet, saa livbaater og last og skibdele for høit tilveirs. Skibet begynte samtidig at synke, og var forsvundet i vandet i løbet af 2 minutter. Capteinen Baadsmanden, Rormanden og Stueren befantes paa broene, da explosionen skede.

Efter at Explosionens virkning var over, saa Capteinen kun Stueren tilbage, som blev da anmodet af Capteinen at hoppe overbord og svømme fra Skibet for ikke at blive draget ned med vandet. Begge hoppet overbord samtidig. Af det andre manskab kunde ikke Capteinen se nogen igjen efter Explosionen. Efter at

Capteinen havde ligget i vandet cir. ½ time, blev han optaget av en Patrulie Baat og blev bragt iland ved Bridlington, hvor der da viste sig, at Stueren og 3 Fyrbøtere var reddet, men af resterende besætning var intet at se eller høre noget om, som antagelig blev draget med skibet tilbunds.

Tirsdag den 16de Januar ankom det reddede manskab til Hull.

Hull 16de Januar 17.

G. Hansen, fører.»

Indleveret 22de januar 17.

L. P. Brekke.

D/S „**Brabant**“ (M. D. S. B.) av Kristiania.

Reg. ton br. 1492, last: stykgods, ødelagt 15de januar 1917 paa reise fra Kristiania til London. Omkommet; 3 kvinder.

Aar 1917 den 19de januar avholdtes efter forutgaaende berammelse sjøforklaring paa det norske vicekonsulat i Hull angaaende s/s «Brabant» av Kristiania (kaptein A. Steen), som den 15de januar 1917 sænkedes av en torpedo eller mine utenfor Flamborough Head og 3 personer omkom.

Retten administrertes av vicekonsul L. P. Brekke og som bisidderer forrettede de norske skibsførere Johan F. Wilskow, fører av s/s «Stadion» av Kristiania, og Albert Ludvig Moe, fører av s/s «Echo» av Kristiania.

Hvor da fremstod kaptein Alf Steen, født 9de april 1887 i Holmestrand og bosat i Holmestrand, fører av s/s «Brabant» av Kristiania, der, da alle skibets papirer og dagbøker taptas ved skibets sækning, fremlagde en skriftlig fremstilling av havariet saalydende:

«Onsdag 10de januar 1917. Nordlig vind klar luft. Afgik fra Kristiania kl. 9 emd. Dybdg. Forud 12' 10" Agter 14' 4" styrede ud fjorden efter lodsens anvisning, kvitterede denne ved Drøbak kl. 11 emd. Fortsatte videre under kapteinens kommando. Ankom Filtvedt kl. 12 emd. Maatte der ankre paa grund af sjørøg.

*) Skal være 17.

Torsdag 11te januar 1917. Nordlig vind med endel sjørøg. Lettede ankeret kl. 9 fmd. og fortsatte under kapteinens kommando. Kommet tvers af Toftøholmen tiltog sjørøgen, navigerte med forsigtighed loddet sig ind paa Langgrund til 12 fv. vand hvor ankredes kl. 11 fmd.

Fredag 12te januar 1917. Nordlig vind med tyk sjørøg. Fremdeles til ankers.

Lørdag 13de januar 1917. Nordlig vind med opklarende luft. Lettede ankeret og afgik kl. 4 fmd. styrende ud fjorden efter sikre peilinger. Pass. Færder ca. kl. 7 fmd. Styrede videre langs landet efter sikre peilinger. Kl. 3.30 emd. pass. Oxø ca. 2' af. Kl. 4.55 emd. pass. Ryvingen 2' af. Satte derfra kurs paa Scarborough SWtW $\frac{3}{4}$ W Dev 0. Vinden var nu ONOlign kulling med byget luft.

Søndag 14de januar 1917. Kurs SWtW $\frac{3}{4}$ W ONOlign kulling; byget luft.

Mandag 15de januar 1917. Frisk bris med fremdeles høi sjø byget luft. Fik land isigte ved 12 tiden middag forandrede da kursen til SSW holdt den til Flamborough Head peiltes i West var da ca. 1 $\frac{1}{2}$ ' af. Kl. 3.50 emd. forandrede da kursen til S $\frac{1}{4}$ O for Spurn. Kl. 3.55 emd. hørt pludselig en voldsom explosion og i samme øieblik løftet skibet sig høit med baugen. I lugen og forreste mastetop fløi i luften, maskinen blev øieblikkelig stoppet. De af mandskabet der havde vagt var forud til kaffe. Paa broen var kaptein, 1ste styrmand og rormand. Forskibet sank hurtigt. Baadene der var udsvunget blev øieblikkelig gjort klare, lod gaa surringerne, mandskabet fik ordre til at gaa i baadene. I styrbord baad gik 3 piger Kokke Josefine Larsen, salonpige Olivia Waseng, messepige Anna Sandberg, begge maskinisterne og 3 mand. Under udsætningen (laaringen) af styrbords baad hugede den forreste talje sig ud hvorved baaden kom til at tage vandet med baugen først og herved faldt alle ombordværende med undtagelse af 2 i vandet. Øieblikkelig styrmanden, der stod ved agtere talje, saa dette, lod han gaa denne saa fort som nru-

ligt for derved at faa baaden i rigtig stilling; baaden blev liggende langs siden da fanglinnen var fast paa fordækket, men der var nu meget vand i denne. Da kapteinen, som stod paa dækket og firte baaden, skjønte at de tilbageblevne ikke kunde redde de, som var faldt overbord, hoppede han ud i denne kuttede fanglinnen skjøv sig agterover langs skibssiden og fik først se 1ste maskinisten og en fyrbøder der hang i loglinnen; fik disse op i baaden. Da saaes B.B. baad ro fra skibssiden med endel af mandskabet. Efterpaa saaes 2den maskinisten et stykke agterud roede til ham og tog ham op. Under dette saaes to af pigerne ligge i vandet med ryggen op og hovedet under. Efter at have faaet 2den maskinisten op i baaden saaes ikke mere til pigerne. Baaden var da drevet et stykke bort fra disse paa grund af strømmen og den høie sjø. Roede op til det sted hvor pigerne sidst var seet, søgte efter disse, men da der ikke var noget at se til dem roedes over til en dansk baad der var i nærheden. «Brabant» drev da hurtigt agterover. Da B.B. baad passeredes taltes mandskabet og saaes da at alle var reddet med undtagelse af de tre piger.

Blev optaget af s/s «Pregel» af København kl. 4.30 emd. Kommen ombord der saaes «Brabant» fremdeles at flyde med agterskibet høit over vandet og drivende ind mod land. Efter at have ligget stille ca. $\frac{1}{2}$ time saaes en anden baad at blive sprængt i luften. Kapteinen paa «Pregel» fandt det derfor nu raadeligst at sætte kursen mod land og ankrede for natten. Alt tøj samt journalen og klal gik tabt. Endel af mandskabet mere og mindre kommet tilskade under explosionen.

Ankom Hull Kl. 6 emd. 16de januar 1917. Kl. 8 emd. blev 3 der var kommet mest tilskade sendt iland paa hospitalet.

A. Steen
fører.

Irving Mørch
1ste styrmand.

Oscar Rips
Matros.»

hvortil han henholdt sig og forklarte:

S/S «Brabant», kjendingssignal M.D.-S.B., 935.92 tons netto register, bygget ved Fredrikstad mekaniske verksted av staal i 1907 og registrert i Kristiania, disponert av herrer Fred. Olsen & Co., Kristiania, avgik fra Kristiania kl. 9 eftermiddag onsdag 10de januar, bestemt for London med en ladning stykgods, mest papir og træmasse. Besætningen var med føre- ren 21 personer, 18 mand og 3 kvinder. En fortegnelse over den hele besætning er indlevert til vicekonsulatet. Veiret paa reisen over Nordsjøen var kuling av NO til O. Snebyger. Der foregik under reisen intet uheld, indtil mandag em. den 15de januar ved 3-tiden, norsk tid, da skibet befandt sig ca. S.O. av Flambrough Head ca. 1½ à 2 mil fra land. Veiret var klart, vinden moderat østlig med høi sjø med østgaaende strøm, der toppet sjøen meget. Kapteinen og 1ste styrmanden var paa vakt paa broen og matros Oscar Kips stod tilrørs. Begge livbaater midtskibs utsvingedes, da man passerte Færder, og hang klare hele reisen over Nordsjøen. Kl. 3.55 eftermiddag, norsk tid, da skibet gik med almindelig fuld fart forover forefaldt en voldsom eksplosion, der saaes ut for at foregaa paa bagbords side omtrent i agterkant av bakken. Fortoppen fløi ut fra masten og forluken reves av. Skibet løftedes noksaa høit med baugen og faldt ned noksaa dypt og begyndte at synke forut. Der stoppedes i maskinen, og da mandskapet var inde til kaffe, fandt man, at dørene til lugarerne forut maatte sprænges, forat mandskapet kunde komme paa dæk. Hele besætningen kom imidlertid paa dæk. Ordre gaves, at besætningen maatte gaa i baatene saa hurtig som mulig. Kapteinen hjalp først kokkepiken og de 2 opvarterpikerne ned i styrbords baat, mens denne hang i daviterne litt høiere end dæket. Begge maskinister, 3 fyrbøtere var ogsaa da i baaten og 1ste styrmand stod ved agtertaljen og kapteinen ved fortaljen og firte baaten ned. Da baaten var kommen omkring et par eller tre fot under dækket blev taljen i baatstev-

nen paa en eller anden maate løs, antagelig ved at en sjø har slaat under baaten og løftet denne løs fra taljekroken. Baaten faldt med baugen ned, men den blev hængende i en sterk fangeline, der var fast paa fordækket. De 3 piker, begge maskinister og fyrbøter Carl H. Jansson faldt i sjøen. Styrmanden lot agtertaljen gaa, saa baaten fløt ret, men halv av sjø. Kapteinen og styrmanden hoppet ned i baaten, kuttet fangelinen. Man saa da kun 1ste maskinist og fyrbøteren, der hadde faat tak i loglinen, og roddes hen for at redde disse. 2den maskinist saaes svømmende agter for baaten, og man rodde hen til ham og fik ham berget. Idet man tok 2den maskinisten ind i baaten, saa kapteinen to av pikerne flyte et stykke fra baaten med ryggen op. «Brabant» kom drivende ned mot baaten, saa man maatte ro avveien for denne, og da man forsøkte at komme optil, hvor pikerne var set, saaes ikke nogen av pikerne igjen. Den sterke strøm og høie sjø og at baaten hadde adskillig sjø inde gjorde det umulig at kunne komme i en fart til det sted, hvor pikerne var set. Søkningen maatte derfor opgives, da man antok det som sikkert, at de var sunket.

Idet kapteinen i styrbords baat var beskæftiget med redning av 1ste maskinisten og fyrbøteren, saa han bagbords baat med endel av besætningen roende hen mot en damper, som laa et stykke fra. Da man ikke kunde finde nogen av de tre piker, rodde man ogsaa hen til nævnte damper, der befandtes at være s/s «Pregel» av Kjøbenhavn, bestemt for Hull. Her tokes besætningen ombord. De, som trængte tørre klær, fik saadanne, og behandledes mandskapet i alle dele paa en rosværdig maate.

Kapteinen fandt, at alle av besætningen, undtagen de tre piker, var berget. Dette visste han allerede, da den anden baat passerte, idet han tallet de iværende. Det viste sig, at 7 av mandskapet var mere eller mindre saaret eller kommet tilskade. Besætningen landsattes i Hull paa onsdags morgen den 17de. Tre av de saarede, nemlig matros Alf B. Andersen, faat slag

i maven og meget syk, matros William Gustavsen, knækket kravebenet, dæksgut Torstein S. Johannesen, forbrændt hele haanden og armen, saavidt kan sees eller skjønnes foraarsaket ved eksplosionen, disse ilandsattes tirsdags aften til Hull Royal Infirmary. Letmatros Benjamin B. Smith, slag i ansigtet, fyrbøter Egil H. A. Andresen, slag i forhodet, kullempers Olaf K. Olsen, slag paa skulderen, matros Oscar Kips, slag i hodet, beholdtes ombord til onsdags morgen og lægebehandlede senere for dem, som trængte det.

Da der ikke var husrum paa det skandinaviske sjømandshjem, indlogertes mandskapet paa det engelske sjømandshjem, og konsulatet anskaffet de nødvendige klær.

S/S «Brabant» fløt endnu, da s/s «Pregel» fortsatte reisen, men da man ventet, at kjelerne kunde eksplodere hvert øieblik, saa man ikke turde gaa ombord, kunde ikke noget reddes fra denne. S/S «Pregel»s kaptein fandt det ikke raadelig at ligge længere paa grund av faren ved at opholde sig paa stedet, da der saaes et andet skib sænket i nærheten.

Ingen av besætningen fik noget berget av sit tøj.

Folkelisten og endel av mandskapet papirer reddedes.

Kapteinen tilføiet, at der intetsomhelst varsel var og at han ikke kan sige med bestemthet, om eksplosionen skyldes en mine eller torpedo.

Oplæst og vedtat.

Som første vidne fremstod Irving Bochlum Mørch, født 18de september 1890 i Horten, bosat i Kristiania, 1ste styrmand paa s/s «Brabant» av Kristiania, der efter at ha erklært at kjende edens betydning forklarte:

Vidnet kom paa vakt kl. 1 em. mandag 15de januar 1917. Han saa land, da han kom paa broen, og visste, at det var ved Whitby. Veiret klart, mjen byget luft. O.N.O. vind, frisk, høi sjø. Kursen S.S.W. Kapteinen var ogsaa paa broen og matros Oscar Kips tilrors. Da det var daglyst, var der ingen utkik paa bakken. Utkik holdtes fra broen. Kl. 3.50 em., norsk

tid, passertes Flamborough Head og kursen forandredes til S.¼O. Kl. 3.55 foregik en voldsom eksplosion, saavidt kunde skjønnes paa bagbords side. Forluken fløi av, toppen av formasten fløi overbord. Skibet løftedes først høit op med forskibet og faldt dypt ned igjen og begyndte at synke med baugen. Livbaatene beordredes firet. De, som var paa broen, ialfald vidnet og kapteinen, gik til styrbords livbaat. De 3 kvinder fik ordre at gaa i baaten og hertil hjalp kapteinen dem. Desuten var begge maskinister, 3 fyrbøtere og en letmatros gaat i baaten. Vidnet gik ogsaa i baaten, da den firtes ned for at huke løst, saasnart det paakrævedes. Da baaten var firet ned omkring 2 à 3 fot, blev forreste talje uthuket, antagelig ved at en sjø har løftet baaten. Intet brækket, da taljen og huken var hel og uskadt, efterat baaten var klar av denne. Baaten gik med baugen i sjøen og vidnet uthuket taljen i agterenden av baaten, forat faa denne til at rette sig. Baaten kom da i ret stilling, men der var en masse vand i den til omtrent under tofterne. Idet den forreste talje huket ut, faldt de tre pikerne, begge maskinister og en av fyrbøterne i sjøen. Kapteinen hoppet ned i baaten og kappet fangelinen, der var fast paa fordækket og hadde holdt baaten ind til skibssiden. Av de ombord faldne kunde kun sees 1ste maskinisten og en av fyrbøterne, der hadde faat tak i loglinen, de andre 4 saaes intet til. Man skjøv baaten langs skibssiden og fik berget de to, som hang i loglinen. Da de var berget, saaes 2den maskinist svømmende omkring ½ kabellængde ret agterut. Man rodde straks hen og fik ham berget. Mens vidnet var optat med at faa 2den maskinist ind i baaten, saa han, at to av pikerne fløt med ryggen op. Hodet var under vand, et godt stykke fra baaten. Saasnart 2den maskinisten var berget, roddes hen imot det sted, hvor man hadde set de to piker flyte, men man saa intet. Efter forgjæves at ha søkt efter pikerne nogen tid roddes hen til en baat, der laa i nærheten og viste sig at være s/s «Pregel» av København, hvor man kom ombord og fik

den bedste behandling, og landsatte den os i Hull onsdag formiddag. Bagbords livbaat saaes, da vi holdt paa at berge 2den maskinisten, at ro mot den ovennævnte damper med 8 mand ombord. 7 av besætningen kom mere eller mindre tilskade og 3 av dem sendtes tirdags aften til hospitalet i Hull.

Om skibet sænkedes av en torpedo eller en mine, kan ikke vidnet ha en bestemt mening om.

Livbaatene utsvingedes ved Langgrunden og var klar i taljerne hele reisen.

Oplæst og vedtat.

Som andet vidne fremstod Anders Andersen, født 1ste april 1884 i Arendal og bosat i Tvedestrand, 2den maskinist paa s/s «Brabant» av Kristiania, der av religiøse grunde ikke avlægger ed, men bekræfter sandheten av sit vidneprov paa tro og love.

Vidnet kom paa vakt kl. 1 eftermiddag mandag 15de januar 1917. Kl. 3.55 eftermiddag, norsk tid, følte vidnet et sterkt støt og en dump lyd, saa vidnet følte, at noget hadde eksplodert mot skibet. Intet beskadigedes i maskinrummet, det vidnet saa. Vidnet stod, da eksplosjonen skedde, paa risten og fylgte smørekoppene.

1ste maskinisten, som netop sprang op trappen, ropte ordre at stoppe maskinen, der straks efterkommedes. Vidnet sprang saa ind i sin lugar og fik kun en frakke og hue, da han fik ordre at komme paa dæk straks. Vidnet kom saa i styrbords livbaat, men faldt ut av denne, da den var løs fra taljen, og blev av samme baat optat fra sjøen. Vidnet saa ikke, at de 3 piker faldt ut av baaten, men saa ialfald de 2 restauratricer var i baaten før dennu faldt ut av huken. Han saa en av kvinderne drive i sjøen, mens han laa i sjøen, men saa dem ikke siden. Vidnet har tvil om, at taljen blev uthuket under nedfiringen, da han ikke følte en sjø slog imot baaten.

Oplæst og vedtat.

Som 3dje vidne fremstod Carl Hilmer Jansson, født i Torshage i Sverige 16de juni 1889, fyrbøter paa s/s «Brabant» av Kristiania.

Paa mandags eftermiddag den 15de januar 1917 skulde vidnet gaa paa vakt, da en voldsom eksplosion foregik. Vidnet stod da ved nedgangen til fyrrummet og sprang til styrbords livbaat og gik i denne. Under nedfiringen uthuket taljen i den ene ende av baaten og vidnet faldt i sjøen. Vidnet saa, at da han kom ind i baaten var kokken og de 2 restauratricer der. Da vidnet kom til overflaten, saa han 2den maskinist og de 3 kvinder i sjøen flyte ikke langt fra ham, men saa dem ikke siden. Han var formeget medtat til at kunne sige, hvor længe der søktes efter de 3 kvinder, men har den opfatning, at der roddes omkring en tid.

Oplæst og vedtat.

Som 4de vidne fremstod Anders Arent Olsen, født 24de november 1882 paa Nøtterø, bosat i Kristiania, stuert paa s/s «Brabant» av Kristiania.

I 4-tiden paa mandags eftermiddag 15de januar 1917 befandt vidnet sig paa 1ste plads, da han hørte et smeld og skibet rystet sterkt. Vidnet ropte paa piken Oline Waseng, og begge sprang op paa dæk. Vidnet gik til forutløper til styrbords livbaat. Kapteinen kom til og kapteinen og styrmanden var beskjeftiget med at ta surringerne av (vidnet saa senere, at surringerne var løse), og vidnet sprang forat hente en øks forat ta med i baaten, men med det samme han kom tilbake faldt baaten i sjøen med forenden, og vidnet sprang til bagbords livbaat. Vidnet er overbevist om, at styrbords livbaat var ordentlig indhuket, da man begyndte at fire den ned.

Vidnet oplyste, at det tok nogen tid, førend man fik alle de saarede ned i baaten, og at man kom kort efter styrbords baat paa siden av dansken.

Oplæst og vedtat.

Bisidderne hadde intet at bemerke.

Vidnerne edfæstedes.

Retten hævet.

L. P. Brekke.

J. F. Wilskow, L. Moe,
bisiddere.